

den af Rentekammeret i 1831 fulgte Fortolkning, — Noget, det Offentlige vistnok ikke burde gjøre uden at være tvunget dertil ved Dom — saa er det dog vel indlysende, at enhver Ret til at oprette en Ladegaard paa det her omhandlede Sted, der maatte udledes af det gamle Benaadningsbrev, har Grevinde Dannefsjold i 1780 fraskrevet sig selv og efterkommende Giere af Skjoldnæsholm.

Den Regjeringshandling, ifølge hvilken 14 Gaarde i Allindemagle kunde nedlægges, er endnu ikke tilfulde benyttet. Er vor Synsmaade rigtig, da kan der for de endnu ikke nedlagte Gaardes Vedkommende aldeles ikke være nogen retlig Banffelighed ved at standse Bevillingens Benyttelse, ligesaalidet som Noget med skjellig Grund vil kunne finde en saadan Afsærd ubillig. Regjeringen maa kunne tilkjendegive Besidderen af Skjoldnæsholm, at den paa Grund af Dispositionen af 1780 anseer ham uberettiget til at benytte Bevillingen af 1831, der alene dispenserer fra den almindelige Lovgivning. Hvis Besidderen alligevel nedlægger nogen Gaard, maa Sag kunne anlægges i Genhold til Forordningen af 6te Juni 1769 og Forordningen af 9de Februar 1820 og da det i saa Fald næppe vil kunne antages eller bevises, at Bevillingen 1831 har haft anden Hensigt end at dispensere fra den almindelige Lovgivning, da ville Domstolene visstnok ikke være hindrede i at paakjende, hvilken Virkning der kan tilkomme Dispositionen af 1780 i den her omhandlede Retning.

VI.

Efter denne Fremstilling af Forholdenes Gang paa det Skjoldnæsholmske Gods siden Aarthundredets Begyndelse, vil end ikke den, der maatte opfatte de forskjellige retlige Spørgsmaal, vi have berørt, anderledes end vi, kunne undre sig over, at der oftere ere fremkommet Klager og Besværinger fra Bønder paa Skjold-

næsholms Gods over formeentlig Forurettelse; og vi ere forvissede om, at disse Klager vilde have været endnu mere indtrængende, dersom den afdøde Besidder af Skjoldnæsholm ikke i flere Stykker deels havde benyttet de ham meddeelte Bevillinger med Lempe, deels havde holdt sig nærmere til Dispositionen af 1780, end han vilde erkjende sig forpligtet til. Saaledes har, for ikke at gaae tilbage til de mange ældre Klager, Cancelliet i Anledning af en Ansøgning, hvori Gaardmand Ole Eriksen af Haraldsted, paa egne og flere Medfæsternes Vegne, besvarede sig over Tilfidesattelsen af den Dannefsjoldske Disposition og anholdt om, at det maatte paalægges Godseieren nøie at efterleve den, i 1830 resolveret, at det ikke kunde indlade sig i denne Sag, men at det maatte overlades de Paagældende selv, saafremt de formene at være forurettede af Godseieren, ved Forligelsescommissionens Mægling, og i Mangel af mindelig Forening ved Domstolene at søge deres Anke afhjulpen. Det var ifølge denne Opfordring, at Gaardmand Ole Eriksen af Haraldsted anlagde den Sag, der paakjendtes i Overretten d. 11te April 1831 og i Højesteret d. 16de Mai 1832, ved hvilken Sag virkelig flere Spørgsmaal bleve afgjorte imod Godseierens Paastande. Paa lige Maade udtalte Rentekammeret og Cancelliet sig i 1834. Da nemlig Hans Jensen i Allindemagle By indgav Ansøgning om, at det maatte paalægges Godseieren at meddele ham Fæstebrev paa hans Forældres Fæstegaard, der siden Fæsteledigheden i 1829 blot havde været ham overdraget aarsviis i Forpagtning, yttrede Rentekammeret, paa Cancelliets Opfordring, den Mening, at der med Hensyn til den Godseieren i 1831 forundte Tilladelse til at nedlægge Bøndergaarde i Allindemagle By Intet kunde være imod; at han bortforpagtede eller bortleiede paa kortere Tid end ellers er foreskrevet de til Nedlæggelsen i det ommeldte Tiemed bestemte Bøndergaarde, efterhaanden som de blive fæsteledige; indtil han har det hele Quantum Hartkorn til sin Disposition, men saafremt Supplicanten paa Grund af Bestemmelserne i Disposition af 1780 desuagtet skulde ansee sig berettiget til at erholde sin Fædrenegaard i Fæste, maatte saadant af ham paatales ved Domstolene. Efterat Cancelliet i

1802, saa kan dette for det Første ikke faae Indflydelse paa Fortolkningen af Bevillingen 1721, og for det Andet var den rette Bet for Staten at sydestgjøre et Erstatningskrav ikke den, at lade det gaae ud over Bønderjorden.